ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A43008617
A43-0086-17/25

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 21.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Juhņeviča-Knoka,
tiesneses S.Gintere un S.Liniņa,

piedaloties pieteicējiem /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvjiem Kristīnei Kurzemniecei un Ritvaram Eglājam, trešajai personai /pers. I/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ pieteikumu un /pers. F/ pieteikumu par Centrālās vēlēšanu komisijas 2017.gada 9.jūnija lēmuma Nr.20 atcelšanu un /pers. E/ pieteikumu par Centrālās vēlēšanu komisijas 2017.gada 9.jūnija lēmuma Nr.20 atcelšanu daļā un pienākuma uzlikšanu Centrālajai vēlēšanu komisijai izsludināt atkārtotas vēlēšanas.

Aprakstošā daļa

[1] Centrālajā vēlēšanu komisijā (turpmāk – Komisija) 2017.gada 7.jūnijā saņemts Nacionālās apvienības „Visu Latvijai!-Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" Ķekavas novada domes kandidātu saraksta iesniedzējas /pers. I/ (turpmāk – trešā persona) iesniegums, kurā lūgts atcelt lēmumu par 2017.gada pašvaldību vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu 785.vēlēšanu iecirknī Ķekavā, Ķekavas novadā un izsludināt atkārtotu balsošanu 785.vēlēšanu iecirknī (turpmāk – Iecirknis).

[2] Ar Komisijas 2017.gada 9.jūnija lēmumu Nr.20 (turpmāk – Lēmums) atcelts Iecirkņa 2017.gada 4.jūnija lēmums par balsu skaitīšanas rezultātu apstiprināšanu Ķekavas novada domes vēlēšanās un Iecirknī izsludināta atkārtota balsošana, kas sarīkojama 2017.gada 22.jūlijā.

Lēmumā norādīts uz konstatēto, ka Iecirkņa vēlēšanu kastē, kas izmantota balsošanai vēlēšanu dienā, ir atrastas par sešām derīgām aploksnēm vairāk, nekā vēlētāju sarakstā bija paraksti par aplokšņu saņemšanu.

Veicot aprēķinus, Komisija konstatēja, ka Nacionālās apvienības „Visu Latvijai! – Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" kandidātu sarakstam Ķekavas novadā pietrūkst 5 balsis, lai pārvarētu 5 procentu barjeru un iekļūtu Ķekavas novada domē. Apvienotājā partijas „Vienotība", „Politiskā partija Izaugsme" un „Latvijas attīstībai" kandidātu sarakstā pēdējo ievēlēto kandidātu no pirmā neievēlētā šķir 2 balsis, „Jaunās konservatīvās partijas" kandidātu sarakstā – 5 balsis. Līdz ar to secināts, ka vēlēšanu kastē atrasto derīgo vēlēšanu aplokšņu skaita neatbilstība parakstu skaitam vēlētāju sarakstā varēja ietekmēt deputātu vietu sadalījumu starp kandidātu sarakstiem.

[3] Administratīvajā apgabaltiesā 2017.gada 14.jūnijā saņemts Ķekavas novada domes deputāta kandidāta /pers. D/ (politiskā partija „Latvijas Zaļā partija") pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Lēmuma nolēmuma daļas 1.punktā kļūdaini norādīts Ķekavas novada domes vēlēšanu gads.

[3.2] Trešā persona nav ievērojusi Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likuma (turpmāk – Vēlēšanu likums) 37.pantā otrajā daļā noteiktās prasības, jo nav apstrīdējusi balsu skaitīšanas protokolu. Komisija, izskatot trešās personas tiesiski nepamatotu iesniegumu, ir pārkāpusi Vēlēšanu likuma 37.panta trešajā daļā noteiktās prasības.

[3.3] No Ķekavas novada vēlēšanu komisijas 2017.gada 4.jūnijā apstiprinātā balsu skaitīšanas protokola izriet, ka derīgo zīmju kopskaits ir par 73 mazāks nekā derīgo vēlēšanu aplokšņu kopskaits un tas ir saskaņā ar Vēlēšanu likumu.

Ķekavas novada vēlēšanu komisijas 2017.gada 4.jūnijā apstiprinātā balsu skaitīšanas protokola 7.lapaspusē ir veikts kontroles nesakritību paskaidrojuma ieraksts, ka neskaidrību nav. Šāds ieraksts liecina, ka kopumā balsu skaitīšanas rezultāti Ķekavas novadā ir akceptēti.

[3.4] Komisijas rīcībā nevarēja būt Iecirkņa balsu skaitīšanas protokols papīra formātā, jo datus Komisija varēja redzēt tikai Komisijas informācijas sistēmas „Balsis PV2017" monitorā. No minētās informācijas sistēmas nav iespējams informāciju izprintēt. Informācijas sistēmas „Balsis PV2017" monitorā bija redzams, ka Iecirknī vēlētājiem izsniegto vēlēšanu aplokšņu skaits ir 2206 (B aile), balsojušo vēlētāju kopskaits – 2206 (C aile), derīgo vēlēšanu aplokšņu kopskaits – 9096 (D aile) un derīgo zīmju kopskaits – 9023 (H aile), līdzīgi kā Ķekavas novada vēlēšanu komisijas 2017.gada 4.jūnija apstiprinātajā balsu skaitīšanas protokolā norādīts, ka derīgo zīmju kopskaits ir par 22 mazāk, nekā derīgo vēlēšanu aplokšņu kopskaits. Līdz ar to nav pretrunu ar Vēlēšanu likumu.

[3.5] Komisija vēlēšanu norises gaitā zināja par situāciju ar sešām derīgajām aploksnēm un atļāva Ķekavas novada vēlēšanu komisijai turpināt darbu.

Neviens šobrīd nevar pateikt, vai sešās derīgajās aploksnēs atradās derīgas zīmes. Atrastās sešas derīgās aploksnes nekādā veidā nevarēja ietekmēt vai izmainīt vēlēšanu rezultātus. Derīgo zīmju kopskaitu 9023 samazinot par seši, derīgo zīmju kopskaits būtu 9017, un Nacionālā apvienība „Visu Latvijai! – Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" nevarētu pārvarēt 5 % barjeras robežu. Tādējādi Lēmums nav samērīgs un nevar dot nozīmīgu labumu sabiedrībai.

[3.6] Lēmums parakstīts ar atpakaļejošu datumu 2017.gada 12.jūnijā pēc plkst.12.00, pārkāpjot Vēlēšanu likuma 45.[1] pantā noteikto termiņu.

[3.7] Lēmuma pamatojumā nav ietverti lietderības apsvērumi un nav ietvertas tiesību normas, kuras Komisijas skatījumā pārkāpa vēlēšanu komisija vai vēlētāji.

[3.8] Komisija nav ņēmusi vērā Administratīvā procesa likuma 10.pantā nostiprināto tiesiskās paļāvības principu, jo Ķekavas novada vēlētāji, politiskās partijas un šo partiju pieteiktie kandidāti un pēc esošajiem vēlēšanu rezultātiem ievēlētie deputāti nevar būt vainojami pie tā, ka vēlēšanu gaitā pieļautās maznozīmīgās kļūdas dēļ tiks rīkotas atkārtotas vēlēšanas Iecirknī. Komisija nav izvērtējusi, kāds morālais un personiskais kaitējums tiks nodarīts tiem ievēlētajiem deputātiem, kuri pēc atkārtotajām vēlēšanām netiks pārvēlēti.

[3.9] Rīkojot atkārtotas vēlēšanas, vēlēšanu rezultāti būs neobjektīvi un netaisnīgi, jo daudzām politiskajām partijām un kandidātiem jau šobrīd saskaņā ar 5 vēlēšanu iecirkņu datiem nav izredžu pārvarēt 5 procentu barjeru. Līdz ar to šo partiju vēlētāji visticamāk neies balsot vai būs neprognozējams protesta balsojums. Partijas, kuras ieguva lielāko vēlētāju atbalstu, pēc atkārtotām vēlēšanām būs zaudētājos vai nepārvarēs 5 procentu barjeru.

[4] Administratīvajā apgabaltiesā 2017.gada 14.jūnijā saņemts Ķekavas novada domes deputāta kandidāta /pers. F/ (politiskā partija „LATVIJAS ZEMNIEKU SAVIENĪBA") pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Lēmumā pieļauti procesuāli pārkāpumi, kas maina Lēmuma būtību, piemēram, nekorekti norādīts vēlēšanu norises gads.

Lēmums pieņemts, pārkāpjot Komisijas kompetenci. Ar Lēmumu atcelts vēlēšanu komisijas lēmums, lai gan Lēmumā ir izvērtēts balsu skaitīšanas protokols. Tie ir divi atšķirīgi nolēmumi, kurus pieņem iecirkņa komisija vai novada vēlēšanu komisija. Saskaņā ar Vēlēšanu likuma 37.[1]panta 2.punktu un 45.[3]panta 2.punktu tikai pēc tiesas lēmuma Komisija varētu izsludināt atkārtotu balsošanu. No Lēmuma pieteicējs nevar noskaidrot, vai tas pieņemts par vēlēšanu iecirkņa balsu skaitīšanas protokolu vai lēmumu par vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu.

Saskaņā ar likumu „Par Centrālo vēlēšanu komisiju" 12.pantu Komisijai, konstatējot vēlēšanu iecirkņos pieļautus vēlēšanu tiesību pārkāpumus, kas ietekmējuši vēlēšanu rezultātus, bija jālemj par attiecīgā vēlēšanu iecirkņa vēlēšanu rezultātu anulēšanu, nevis atkārtotu balsošanu.

[4.2] Apgalvojums, ka Iecirkņa vēlēšanu kastē, kas izmantota vēlēšanu dienā, ir atrastas par sešām derīgām aploksnēm vairāk, nekā vēlētāju sarakstā bija parakstu par aplokšņu saņemšanu, iespējams, varētu mainīt vēlēšanu rezultātus kādam no sarakstiem, ir tikai pieņēmums.

Noņemot sešas balsis jebkuram sarakstam un pieņemot, ka visas ir atdotas par vienu konkrētu sarakstu, veicot procentuālo aprēķinu, ievēlēto partiju pārstāvniecība un iegūto vietu skaits nemainās. Šādā gadījumā kāds no sarakstiem var tikai zaudēt vienu līdz sešām vietām, bet ne iegūt papildus balsis vai procentus. Neviens no domē iekļuvušajiem sarakstiem nezaudē vietu vai mandātu skaitu, kā arī Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!-Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" nevarētu pārsniegt 5 procentu barjeras robežu.

[4.3] Jāņem vērā, ka iepriekšējās dienās iztrūkst vēlēšanu kastēs iemesto aplokšņu skaits attiecībā pret izsniegto aplokšņu skaitu. Tas liek domāt, ka daļa vēlētāju, saņemot aploksnes iepriekšējās dienās, ir nobalsojuši vēlēšanu dienā. Šāda situācija likumā nav atrunāta un, esot nepilnībām likumā, nevar pieņemt, ka ir pārkāpta kāda no normām. Veicot kopējo iecirknī nodoto balsu aprēķinu, nesakritības, jeb neatbilstības starp izsniegtajām un nobalsotajām aploksnēm netika konstatētas. Iepriekšējās balsošanas dienās no kastēm izņemto aplokšņu skaits ir ievērojami mazāks nekā pret parakstu izsniegto aplokšņu skaits, un kopsummā vēlēšanu iecirknī vēlēšanu kastēs atrasto aplokšņu skaits nepārsniedz pret parakstu izsniegto aplokšņu skaitu, kas arī fiksēts protokolā.

[4.4] Lēmums būtiski ierobežo sabiedrības labumu, jo sabiedrības interešu pārstāvība nemainās un partiju un iegūto vietu skaits nemainās. Atsevišķu personu tiesību ierobežojumu nevar vērtēt augstāk par sabiedrības tiesību ierobežojumu. Iestādes kļūda nevar radīt nelabvēlīgas sekas iedzīvotājiem.

[5] Administratīvajā apgabaltiesā 2017.gada 14.jūnijā saņemts Ķekavas novada domes deputāta kandidāta /pers. E/ (politiskās partijas „VIDZEMES PARTIJA") pieteikums par Lēmuma atcelšanu daļā un pienākuma uzlikšanu Komisijai

izsludināt Ķekavas novada domes atkārtotas vēlēšanas.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Pieteicējs piekrīt Lēmumā norādītajam, ka ir bijuši pārkāpumi vēlēšanu organizēšanā un to procesā konkrētajā iecirknī, kas varēja ietekmēt deputātu vietu sadalījumu starp kandidātu sarakstiem un konkrētu deputātu ievēlēšanu. Pārkāpumi ir būtiski, un pastāv iespējamība, ka tādi ir notikuši arī citos iecirkņos.

[5.2] Lēmums ir atceļams daļā par atkārtotas balsošanas izsludināšanu Iecirknī, jo šajā gadījumā atkārtotas balsošanas organizēšana tikai vienā no vēlēšanu iecirkņiem neatrisinās situāciju kopumā, kā arī ir pretrunā ar likumu.

Saskaņā ar Vēlēšanu likuma 41.panta pirmajā daļā noteikto lēmuma par novada vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu pamatā ir attiecīgie vēlēšanu iecirkņu komisiju sastādītie protokoli. Tas nozīmē, ka jebkādas izmaiņas lēmumā par Iecirkņa rezultātu apstiprināšanu, kas nenovēršami radīsies pēc atkārtotas balsošanas šajā iecirknī, rezultēsies ar izmaiņām kopējos vēlēšanu rezultātos un domes deputātu vietu sadalījumā. Šādā situācijā konstatējams, ka vēlēšanu organizēšanā un vēlēšanu rezultātu aprēķināšanā ir pieļauti tādi likuma pārkāpumi, kas ietekmējuši domes deputātu vietu sadalījumu starp politiskajām partijām, politisko partiju apvienībām un vēlētāju apvienībām. Līdz ar to saskaņā ar Vēlēšanu likuma 45.^{3}pantu ir pamats atcelt ne tikai konkrētā vēlēšanu iecirkņa lēmumu, bet arī vēlēšanu rezultātus kopumā, uzdodot Komisijai izsludināt atkārtotas Ķekavas novada domes vēlēšanas.

[5.3] Atkārtota balsošana tikai vienā vēlēšanu iecirknī situācijā, kad Ķekavas novadā konstatēti rupji vēlēšanu pārkāpumi, ir pretrunā ar Vēlēšanu likuma 1.pantu. Aizklātības princips, kas ir demokrātisku vēlēšanu pamatā, nav tulkojams sašaurināti. Ņemot vērā, ka vēlēšanu rezultāti šobrīd ir publiski pieejami, minētā principā ievērošana, organizējot balsošanu tikai vienā iecirknī, ir apstrīdama un var novest pie tendencioza balsojuma. Līdz ar to ir nepieciešama atkārtotu vēlēšanu organizēšana. Esošajā situācijā tiek pieļauta iespēja, ka var tikt pārkāptas pieteicēja kā kandidātu saraksta iesniedzēja un kā deputāta kandidāta tiesības.

[5.4] Lēmums Komisijas mājas lapā tika publicēts tikai 2017.gada 13.jūnijā, kas objektīvu iemeslu dēļ liedza pieteicējam iespēju pilnībā sagatavot pieteikuma pamatu likumā noteiktajā pārsūdzības termiņā.

[6] Ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneša 2017.gada 16.jūnija lēmumu administratīvā lieta Nr.A43008617 /pers. D/ pieteikumā, lieta Nr.A43008717 /pers. E/ pieteikumā un lieta Nr.A43008817 /pers. F/ pieteikumā apvienotas vienā tiesvedībā.

[7] Komisija Administratīvajai apgabaltiesai sniegtajos rakstveida paskaidrojumos pieteikumus neatzīst un lūdz tos noraidīt. Par pieteikumos minētajiem argumentiem Komisija norāda turpmāk minēto.

[7.1] Lēmuma nolēmuma daļas pirmajā punktā norādītajā gadā ir pieļauta pārrakstīšanās kļūda, kas nevar būt par pamatu Lēmuma atcelšanai un kas ir labota ar Komisijas 2017.gada 15.jūnija lēmumu Nr.25.

[7.2] Trešās personas iesniegumā tika lūgts atcelt lēmumu par Iecirkņa rezultātiem un izsludināt atkārtotu balsošanu šajā iecirknī. Vēlēšanu likuma 45.^{1}pants paredz, ka Komisija ir tiesīga izvērtēt lēmumus saistībā ar vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu. Vēlēšanu rezultātu veido visu attiecīgajā pašvaldībā esošo vēlēšanu iecirkņu rezultātu summa. Attiecīgā iecirkņa rezultāts var ietekmēt visu Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu. Tādēļ Komisijai bija tiesības un pienākums iesniegumu izskatīt Vēlēšanu likuma 45.^{1}panta kārtībā.

Atkārtotas balsošanas rezultāti tiek fiksēti attiecīgā iecirkņa balsu skaitīšanas protokolā. Tā datus pievienojot pārējo Ķekavas vēlēšanu iecirkņu balsu skaitīšanas protokolu datiem, tiek sagatavots jauns Ķekavas novada vēlēšanu komisijas rezultātu protokols.

[7.3] Nav pamatots arguments, ka Komisija ir tiesīga izsludināt atkārtotu balsošanu tikai pēc tiesas lēmuma. Pretējā gadījumā nav skaidrs, kāpēc likumdevējs paredzējis, ka vēlēšanu komisiju lēmumi vispirms apstrīdami Komisijā.

[7.4] Lietā nav nozīmes, vai Komisija pārbauda balsu skaitīšanas rezultātus no izdrukātiem protokoliem papīra formā vai elektroniski. Balsu skaitīšanas protokoli tiek sagatavoti Komisijas lietojumprogrammā un līdz ar to ir identiski.

[7.5] Komisija nepiekrīt, ka sešas aploksnes nevarēja ietekmēt kopīgos rezultātus. Jāņem vērā, ka nav zināms šo aplokšņu saturs.

Komisija paskaidro, ka, veicot aprēķinus, konstatēts, ka sešas derīgas vēlēšanu aploksnes nevarēja mainīt vietu sadalījumu starp Ķekavas novada domē ievēlētajiem kandidātu sarakstiem, kā arī nevarēja ietekmēt 5 procentu barjeru tā, ka Ķekavas novada domē iekļūst citi kandidātu saraksti. Taču sešas derīgas vēlēšanu aploksnes varēja mainīt kandidātu ievēlēšanas secību sarakstu iekšienē tā, ka Ķekavas novada domē ievēlēti citi deputāti.

[7.6] Komisijai nav iespējams motivētu lēmuma tekstu sagatavot uzreiz pēc sēdes. Vēlēšanu likumā noteikto trīs dienu laikā nav ietverts lēmuma pilnā teksta izsniegšanas laiks. Parasti lēmuma pilns teksts tiek sagatavots vienas līdz divu dienu laikā, neliedzot iespēju iesniedzējiem pārsūdzēt lēmumu.

[7.7] Nav pamatots /pers. E/ prasījums izsludināt atkārtotas Ķekavas novada domes vēlēšanas, jo pārkāpums konstatēts tikai Iecirknī, un vēlētāju gribas noskaidrošanai ir samērīgi un pietiekami veikt atkārtotu balsošanu tieši šajā vēlēšanu iecirknī.

[8] Tiesas sēdē pieteicēji pieteikumus uzturēja un lūdza tos apmierināt. Komisijas pārstāvji un trešā persona pieteikumus neatzina un lūdz tos noraidīt.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus, novērtējusi administratīvā procesa dalībnieku argumentus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēju pieteikumi ir nepamatoti un noraidāmi.

[10] Vēlēšanu likuma 37.panta trešā daļa noteic, ka kandidātu sarakstu iesniedzēji, kā arī pieteiktie kandidāti triju darbdienu laikā no iecirkņa balsu skaitīšanas protokola parakstīšanas dienas to var apstrīdēt Komisijā. Komisija izskata sūdzību un pieņem lēmumu triju dienu laikā no sūdzības saņemšanas dienas. Minētā panta ceturtā daļa noteic, ka Komisijas lēmumu par apstrīdēto balsu skaitīšanas protokolu triju darbdienu laikā no tā pieņemšanas dienas var pārsūdzēt tiesā.

Vēlēšanu likuma 37.[1]pants noteic, ja tiesa, izskatot pieteikumu, konstatē, ka ir pieļauti tādi likuma pārkāpumi, kas ietekmējuši attiecīgās domes deputātu vietu sadalījumu starp politiskajām partijām, politisko partiju apvienībām un vēlētāju apvienībām, tā atceļ lēmumu par attiecīgā vēlēšanu iecirkņa rezultātu apstiprināšanu un pieņem vienu no šādiem nolēmumiem:

1) uzdot republikas pilsētas vai novada vēlēšanu komisijai pārskaitīt balsis;

2) uzdot Komisijai izsludināt atkārtotu balsošanu;

3) citu nolēmumu.

Vēlēšanu likuma 45.[1]pants noteic, ka kandidātu sarakstu iesniedzējiem, kā arī pieteiktajiem kandidātiem ir tiesības vēlēšanu komisijas lēmumu par vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu triju darbdienu laikā pēc tā pieņemšanas dienas apstrīdēt Komisijā. Komisija lēmumu pieņem triju dienu laikā.

Vēlēšanu likuma 45.[2]pants noteic, ka Komisijas lēmumu triju darbdienu laikā no tā pieņemšanas dienas var pārsūdzēt tiesā.

Atbilstoši Vēlēšanu likuma 45.[3]pantam ja tiesa, izskatot sūdzību, konstatē, ka vēlēšanu organizēšanā vai balsu skaitīšanā un vēlēšanu rezultātu aprēķināšanā ir pieļauti tādi likuma pārkāpumi, kas ietekmējuši attiecīgās domes deputātu vietu sadalījumu starp politiskajām partijām, politisko partiju apvienībām un vēlētāju apvienībām, tā atceļ lēmumu par attiecīgās republikas pilsētas vai novada vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu un pieņem vienu no šādiem nolēmumiem:

1) uzdot Komisijai nodrošināt balsu pārskaitīšanu;

2) uzdot Komisijai izsludināt atkārtotu balsošanu;

3) uzdot Komisijai izsludināt atkārtotas vēlēšanas.

Likuma „Par Centrālo vēlēšanu komisiju" 12.pants noteic, ja republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanās atsevišķos vēlēšanu iecirkņos pieļauti vēlēšanu tiesību pārkāpumi un tie ietekmējuši vēlēšanu rezultātus, Komisija lemj par attiecīgā vēlēšanu iecirkņa vēlēšanu rezultātu anulēšanu. Komisijas lēmumus par vēlēšanu komisijas vai iecirkņa komisijas lēmumu atcelšanu var pārsūdzēt tiesā attiecīgajā likumā noteiktajā kārtībā.

[11] No minētajām tiesību normām izriet, ka kandidātu sarakstu iesniedzējiem un pieteiktajiem kandidātiem ir tiesības Komisijā apstrīdēt konkrētā iecirkņa balsu skaitīšanas protokolu, negaidot, kad tiks apstiprināti attiecīgā novada vēlēšanu rezultāti. Tāpat kandidātu sarakstu iesniedzējiem un pieteiktajiem kandidātiem ir tiesības Komisijā apstrīdēt vēlēšanu komisijas lēmumu par attiecīgā novada vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu.

No lietas materiāliem Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka trešā persona 2017.gada 7.jūnijā Komisijā ir iesniegusi iesniegumu, lūdzot atcelt lēmumu par 2017.gada pašvaldību vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu Iecirknī un izsludināt atkārtotu balsošanu Iecirknī (*lietas 1.sējuma 52.lapa*). Iecirkņa balsu skaitīšanas protokols ir parakstīts 2017.gada 4.jūnijā un tajā pašā dienā iesniegts Ķekavas novada vēlēšanu komisijā *(lietas 1.sējuma 107.-134.lapa*). Ķekavas novada vēlēšanu komisija 2017.gada 4.jūnijā ir apstiprinājusi Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātus (*lietas 1.sējuma 56.-57.lapa*). Tādējādi brīdī, kad trešā persona vērsās Komisijā, bija jau pieņemts lēmums par Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu.

Apgabaltiesa piekrīt Komisijas rakstveida paskaidrojumos norādītajam, ka Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu veido visu attiecīgajā pašvaldībā esošo vēlēšanu iecirkņu rezultātu summa. Attiecīgi Iecirkņa rezultāts ietekmē visu Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu. Turklāt apgabaltiesa ņem vērā, ka apstrīdot vēlēšanu komisijas lēmumu par attiecīgā novada vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu, persona nav ierobežota izteikt iebildumus par konkrēta iecirkņa balsu skaitīšanas protokolu un konkrētā iecirknī pieļautiem vēlēšanu tiesību pārkāpumiem, kas var ietekmēt vēlēšanu rezultātu. Ievērojot minēto, ir pamatoti konkrētajā gadījumā apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas procesā izvērtēt ne tikai starplēmumu par Iecirkņa rezultātu apstiprināšanu, bet arī lēmumu par Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu. Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka Komisija tiesiski un pamatoti trešās personas iesniegumu skatīja Vēlēšanu likuma 45.[1]panta kārtībā. Secīgi arī apgabaltiesa sūdzību vērtē Vēlēšanu likuma 45.[2] un 45.[3]panta kārtībā.

[12] No Vēlēšanu likuma 45.[3]panta izriet, ka tiesa atceļ novada vēlēšanu rezultātus, ja tiek konstatēti divi obligāti priekšnosacījumi. Proti, pirmkārt, tiesai ir jākonstatē, ka vēlēšanu organizēšanā vai balsu skaitīšanā un vēlēšanu rezultātu aprēķināšanā ir pieļauti likuma pārkāpumi, otrkārt, ka šie pārkāpumi ir tādi, kas ietekmējuši attiecīgās domes deputātu vietu sadalījumu starp politiskajām partijām, politisko partiju apvienībām un vēlētāju apvienībām. Arī judikatūrā gan attiecībā uz pašvaldību, gan Saeimas vēlēšanu tiesiskuma pārbaudi ir nostiprinājusies atziņa, ka ne jebkurš vēlēšanu tiesību pārkāpums ir pamats vēlēšanu rezultātu atcelšanai, bet tikai tāds, kas ir ietekmējis vēlēšanu rezultātus (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) 2005.gada 29.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-*

468/2005 14.punktu; 2006.gada 3.novembra sprieduma lietā Nr.SA-5/2006 12.punktu; *2014.gada 31.oktobra sprieduma lietā Nr.SA-0005-25 24.punktu*).

[13] Trešā persona apstrīdēja vēlēšanu rezultātus, norādot, ka Iecirkņa balsošanas urnā atrastas par sešām derīgām aploksnēm vairāk, nekā vēlētāju parakstu par aplokšņu saņemšanu Iecirknī.

Apgabaltiesa konstatē, ka lietā nav strīda, ka Iecirkņa vēlēšanu kastē, kas izmantota balsošanai vēlēšanu dienā, ir atrastas par sešām derīgām aploksnēm vairāk nekā balsojušo vēlētāju skaits vēlēšanu dienā Iecirknī (vēlētāju sarakstā parakstījušās personas par balsošanu vēlēšanu dienā). Tas ir fiksēts Iecirkņa vēlēšanu gaitas žurnāla pielikuma ND 27.punktā (*lietas 1.sējuma 72.lapa*), kā arī atspoguļots Iecirkņa balsu skaitīšanas protokola C2 un D2 ailēs un kontroles nesakritību paskaidrojumā (*lietas 1.sējuma 107.-134.lapa*).

[14] Vēlēšanu likuma 1.pants noteic, ka republikas pilsētas domi un novada domi ievēlē vienlīdzīgās, tiešās, aizklātās un proporcionālās vēlēšanās.

Minēto vēlēšanu principu nodrošināšanai Vēlēšanu likuma 5.nodaļā noteikta vēlēšanu kārtība. Likums paredz, ka vēlēšanu sākumā iecirkņa komisija pārliecinās, vai vēlēšanu kastes, kurās paredzēts iemest vēlēšanu zīmes, ir tukšas, un pēc tam tās aizzīmogo (25.panta otrā daļa); pie ieejas vēlēšanu telpā iecirkņa komisija pārbauda, vai atnākušie pilsoņi ir šā iecirkņa vēlētāji (25.panta trešā daļa); vēlētāji, kuri balso pirms vispārējās vēlēšanu dienas, vēlēšanu aploksni iemet atsevišķā aizzīmogotā vēlēšanu kastē (26.panta otrā daļa); vēlētājs var balsot tikai personiski (27.pants); balsošana vēlēšanās ir aizklāta, vēlētājs, uzrādot Latvijas Republikā derīgu personu apliecinošu dokumentu, balso tajā iecirknī, kurā vēlētāju sarakstā viņš ir reģistrēts (28.panta pirmā daļa); vēlēšanu telpās iecirkņa komisijas loceklis izdara vēlētāju sarakstā atzīmi par vēlētāja piedalīšanos vēlēšanās un vēlētājs parakstās vēlētāju sarakstā (28.panta otrā dala); katram vēlētājam izsniedz visu pieteikto kandidātu sarakstu vēlēšanu zīmes un īpašu vēlēšanu aploksni, kura apzīmogota ar attiecīgās iecirkņa komisijas zīmogu (28.panta trešā daļa); vēlēšanu telpās ierīkota atsevišķa istaba vai nodalījums, kur vēlētājs vienatnē ieliek aploksnē vienu vēlēšanu zīmi un aploksni aizlīmē (29.panta pirmā daļa); aizlīmēto aploksni vēlētājs vēlēšanu komisijas locekļa klātbūtnē iemet aizzīmogotajā vēlēšanu kastē (29.panta trešā daļa); vēlētājiem, kuri veselības stāvokļa vai apcietinājuma dēļ nevar ierasties vēlēšanu telpās, iecirkņa komisija noteiktā kārtībā organizē balsošanu vēlētāju atrašanās vietā, nodrošinot aizklātību, citu vēlētāju balsošana ārpus vēlēšanas telpām nav pieļaujama (32.pants).

Tādējādi, ja tiek ievērota likumā noteiktā vēlēšanu kārtība, tad tikai persona, kas ieradusies vēlēšanu iecirknī un ir parakstījusies vēlēšanu sarakstā, var saņemt vienu īpašu vēlēšanu aploksni, kuru personīgi un tieši var iemest aizzīmogotā vēlēšanu kastē Iecirknī. Līdz ar to no katras vēlēšanu kastes izņemto derīgo vēlēšanu aplokšņu skaitam jābūt vienādam ar attiecīgo vēlētāju skaitu vai mazākam par to, kā tas norādīts arī Vēlēšanu likuma 38.panta astotajā daļā. Ņemot vērā, ka Iecirkņa vēlēšanu kastē ir konstatētas derīgās aploksnes vairāk nekā Iecirknī vēlētāju sarakstā parakstījušās personas par balsošanu vēlēšanu dienā, apgabaltiesa atzīst, ka Iecirknī ir pieļauti vēlēšanu tiesību pārkāpumi.

Apgabaltiesa atzīst, ka pierādījumu trūkuma dēļ nav iespējams izdarīt secinājumu, kuras Vēlēšanu likuma 5.nodaļas normas pārkāpuma rezultātā Iecirkņa vēlēšanu kastē ir radušās par sešām derīgām vēlēšanu aploksnēm vairāk nekā balsojušo vēlētāju skaits vēlēšanu dienā Iecirknī, kā arī, vai tās ir Iecirkņa komisijas vai vēlētāju prettiesiskas rīcības sekas. Taču apgabaltiesas ieskatā minētajam apstāklim nav izšķirošas nozīmes lietā. Vienlaikus apgabaltiesa uzskata, ka šāds vēlēšanu pārkāpums nav atzīstams par formālu vai mazsvarīgu, jo tas norāda uz to, ka Iecirknī nav nodrošināta vēlēšanu principu ievērošana un ka ne visi vēlētāji Iecirknī ir balsojuši tieši, kas, savukārt, neizslēdz iespēju, ka ir notikusi vēlētāju gribas ietekmēšana vai ka atsevišķi vēlētāji ir nodevuši vairāk balsis kā citi.

[15] Pārbaudot, vai konstatētais pārkāpums ietekmējis Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātus, apgabaltiesa konstatē turpmāko.

Iecirknī visas derīgās vēlēšanu aploksnes ir atvērtas, konstatējot to saturu, un derīgās vēlēšanu zīmes ņemtas vērā, nosakot par katru kandidātu sarakstu un katru kandidātu nodoto balsu skaitu.

No pieteicēju un Komisijas sniegtajiem paskaidrojumiem apgabaltiesa konstatē, ka lietā nav strīda par apstākļiem, ka sešas derīgas vēlēšanu aploksnes nevarēja mainīt vietu sadalījumu starp Ķekavas novada domē ievēlētajiem kandidātu sarakstiem, kā arī tās nevarēja ietekmēt vēlēšanu rezultātus tā, ka vēl kāds kandidātu saraksts piedalītos deputātu vietu sadalē, jo saņemtu vismaz 5 procentus no nodoto balsu kopskaita. Apgabaltiesa atzīst, ka Komisijas rakstveida paskaidrojumos (*1.sējuma 38.-41.lapa*) norādītais balsu skaits un sadalījums atbilst Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu protokolā (*lietas 2.sējuma 8.-53.lapa*) norādītajam un apgabaltiesa nekonstatē kļūdas Komisijas veiktajā aprēķinā par sešu aplokšņu šādu ietekmi.

Komisija ir secinājusi, ka sešas derīgas vēlēšanu aploksnes varēja mainīt kandidātu ievēlēšanas secību sarakstu iekšienē tā, ka Ķekavas novada domē tiktu ievēlēti citi deputāti.

Kandidātu ievēlēšanas secību noteic Vēlēšanu likuma 41.panta sestā un septītā daļa. Apgabaltiesa piekrīt Komisijas rakstveida paskaidrojumos norādītajam, ka no Vēlēšanu likuma 41.panta sestās daļas izriet, ka kandidātu ievēlēšanas secību noteic vēlētāju zīmēs izdarīto atzīmju „+" un svītrojumu starpība.

Apgabaltiesa ņem vērā, ka 1641 vēlēšanu aploksnes bija derīgas un ka balsu skaitīšanas laikā un lietas izskatīšanas laikā apgabaltiesā nav iespējams gūt pierādījumus, lai konstatētu, kuras tieši vēlēšanu aploksnes vēlēšanu kastē tika ievietotas, pārkāpjot likumā noteikto vēlēšanu kārtību, un kāds bija tajās ievietoto vēlēšanu zīmju saturs. Ievērojot minēto, kā pamatoti rakstveida paskaidrojumos ir norādījusi Komisija, ir pamats ņemt vērā, ka viens vēlētājs, liekot plusus vai

svītrojot kandidātu, var radīt divu balsu starpību. Secīgi sešas vēlēšanu zīmes var radīt 12 balsu starpību starp viena saraksta kandidātiem.

Izvērtējot Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu protokolā norādīto katra kandidāta saņemto balsu skaitu, apgabaltiesa atzīst, ka ir pietiekami liela ticamība, ka sešas vēlēšanu aploksnes, kas nodotas, pārkāpjot vēlēšanu kārtību, varēja ietekmēt Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātus, jo varēja mainīt to, kuri deputāti ir ievēlēti Jaunās konservatīvās partijas sarakstā un apvienotajā partijas „Vienotība", „Politiskā partija Izaugsme" un „Latvijas attīstībai" kandidātu sarakstā. Proti, Jaunās konservatīvās partijas saraksts ir ieguvis 4 deputātu vietas, un saņemto balsu secībā pēdējais ievēlētais kandidāts ir ieguvis 2056 balsis, bet nākamais neievēlētais kandidāts ir ieguvis 2051 balsi. Tādējādi ievēlēto kandidātu no neievēlētā šķir tikai 5 balsis. Apvienotais partijas „Vienotība", „Politiskā partija Izaugsme" un „Latvijas attīstībai" kandidātu saraksts ir ieguvis 2 deputātu vietas, pēdējais ievēlētais kandidāts ir ieguvis 793 balsis, bet nākamais neievēlētais kandidāts ir ieguvis 791 balsi. Tādējādi ievēlēto kandidātu no neievēlētā šķir tikai 2 balsis.

[16] Apkopojot iepriekš konstatēto, apgabaltiesa secina, ka izpildās abi no Vēlēšanu likuma 45.^{3}pantā noteiktajiem priekšnoteikumiem un ir pamats atcelt Ķekavas novada vēlēšanu komisijas 2017.gada 4.jūnija lēmumu par 2017.gada 3.jūnija Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu. Ievērojot, ka vēlēšanu pārkāpumi ir konstatēti tikai Iecirknī, atkārtota balsošana izsludināma Iecirknī.

Apgabaltiesas uzskata par nepieciešamu norādīt, ka Komisija Lēmumu pieņēma, pamatojoties uz Vēlēšanu likuma 45.^{1} pantu, Komisija jau Lēmumā konstatēja, ka konkrētais pārkāpums varēja ietekmēt deputātu vietu sadalījumu starp kandidātu sarakstiem un tādējādi ne tikai Iecirkņa, bet visas Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātus, kā arī Lēmuma pieņemšanas brīdī Komisijai bija zināms, ka Ķekavas novada vēlēšanu komisija jau ir pieņēmusi lēmumu par Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu. Ņemot vērā minēto, Komisija nepamatoti ar Lēmumu nolēma atcelt tikai Iecirkņa lēmumu par balsu skaitīšanas rezultātu apstiprināšanu, jo Komisijai bija pamats atcelt Ķekavas novada vēlēšanu komisijas 2017.gada 4.jūnija lēmumu par 2017.gada 3.jūnija Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu.

[17] Pieteicējs /pers. D/ ir norādījis, ka jāņem vērā tiesiskās paļāvības princips, jo vēlētāji, politiskās partijas un šo partiju pieteiktie kandidāti un pēc esošajiem vēlēšanu rezultātiem ievēlētie deputāti nevar būt vainojami pie tā, ka vēlēšanu gaitā pieļautās maznozīmīgās kļūdas dēļ tiks rīkotas atkārtotas vēlēšanas Iecirknī, kā arī ir izvērtējams, kāds morālais un personiskais kaitējums tiks nodarīts tiem ievēlētajiem deputātiem, kuri pēc atkārtotajām vēlēšanām netiks pārvēlēti. Apgabaltiesa minētajam apsvēruma nepiekrīt.

Pirmkārt, jāņem vērā, ka Vēlēšanu likums paredz vēlēšanu rezultātu apstrīdēšanu un pārsūdzēšanu. Administratīvais akts apstrīdēšanas stadijā vēl nav ieguvis savu pastāvīgo spēkā esību un procesa dalībniekiem šajā stadijā ir jārēķinās ar administratīvā akta atcelšanu. Tādējādi apstrīdētā administratīvā akta adresāts nevar atsaukties uz tiesiskās paļāvības principu tādā pašā apmērā, kā neapstrīdēta administratīvā akta adresāts.

Otrkārt, kādai no procesā iesaistītajām personām nelabvēlīgākas tiesiskas situācijas radīšana salīdzinājumā ar iepriekšējo labvēlīgāko, bet prettiesisko situāciju, pati par sevi nav tiesiskās paļāvības pārkāpums. Turklāt vēlēšanu lietās iepretim konkrētas partijas vai kandidāta interesei tikt ievēlētam ir sabiedrības interese uz vispārējām vienlīdzīgām, tiešām, aizklātām un proporcionālām vēlēšanām, kas ir viens no demokrātiskas valsts pamatiem. Personām nav citu efektīvu iespēju, kā ietekmēt prettiesisku vēlēšanu rezultātu kā vien apstrīdot un pārsūdzot lēmumus par vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu. Savukārt poliskajām partijām un kandidātiem arī atkārtotas balsošanas gadījumā saglabājas tiesības kandidēt un tikt ievēlētām.

[18] Pieteicējs /pers. E/ lūdz atcelt Lēmumu daļā par atkārtotas balsošanas izsludināšanu Iecirknī un uzlikt pienākumu Komisijai izsludināt Ķekavas novada domes atkārtotas vēlēšanas, jo uzskata, ka pastāv iespējamība, ka pārkāpumi ir notikuši arī citos iecirkņos.

Vēlēšanu likuma 52.pants noteic kārtību, kādā tiesā izskatāmas lietas par Komisijas lēmumu pārsūdzēšanu. Šā panta ceturtā daļa noteic, ka pieteicējs norāda pieteikuma pamatojumu un pierādīšanas pienākums ir administratīvā procesa dalībniekiem.

Tātad pieteicējam, ja viņš uzskata, ka ir pieļauti pārkāpumi Ķekavas novada domes vēlēšanu organizācijā arī citos vēlēšanu iecirkņos un tie ir ietekmējuši vēlēšanu rezultātus, bija jāiesniedz tiesā attiecīgi pierādījumi.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējs pieteikumā apgabaltiesai tādus nav norādījis. Pieteicējs ir izteicis tikai šaubas par vēlēšanu norises likumību. Turklāt pieteicējs tiesas sēdē apstiprināja, ka nav Komisijā apstrīdējis Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātus, norādot konkrētus pārkāpumus citos Ķekavas novada domes vēlēšanu iecirkņos. Ievērojot minēto, apgabaltiesai nav pamata secināt, ka šādi pārkāpumi citos Ķekavas novada domes vēlēšanu iecirkņos ir notikuši un ir ietekmējuši vēlēšanu rezultātus. Līdz ar to nav tiesiska pamata uzdot Komisijai izsludināt Ķekavas novada domes atkārtotas vēlēšanas.

[19] Pieteicējs /pers. E/ pieteikumā norāda, ka atkārtotas balsošanas organizēšana tikai vienā iecirknī var novest pie tendencioza rezultāta. Arī pieteicējs /pers. D/ pieteikumā ir norādījis, ka atkārtotas balsošanas vai vēlēšanu rezultāti būs neobjektīvi un netaisnīgi, jo partiju vēlētāji, visticamāk, neies balsot vai būs neprognozējams protesta balsojums.

Apgabaltiesa šādiem apsvērumiem nepiekrīt, jo likumdevējs ir paredzējis atkārtotu balsošanas vai vēlēšanu izsludināšanu kā vēlēšanu pārkāpumu novēršanas līdzekli. Tikai tas, ka vēlētājiem ir zināms balsošanas rezultāts citos

iecirkņos un līdzšinējais balsu sadalījums starp sarakstiem, nedod pietiekamu pamatu apgabaltiesai secināt, ka vairākums vēlētāju, zinot šādu informāciju, atkārtotā balsošanā nepiedalīsies vai neizdarīs izvēli atbilstoši savai patiesajai gribai. Secināms, ka pieteicēji ir izteikuši pieļāvumus, kas nav apstiprināti ar konkrētiem pierādījumiem.

[20] Pieteicēji pieteikumos ir norādījuši arī citus argumentus, taču, tos izvērtējot, apgabaltiesa atzīst, ka tiem nav nozīmes no tiesību viedokļa un tie neietekmē apgabaltiesas secinājumu par pieteikumu nepamatotību.

Augstākā tiesa, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, vairākkārt norādījusi, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*sal. Augstākās tiesas 2005.gada 22.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-378/2005 12.punkts*). Turklāt, tiesas iespēja sniegt spriedumā izvērstu atbildi katram pieteicēja argumentam ir ierobežota ar likumā noteikto īso lietas izskatīšanas un nolēmuma sagatavošanas laiku (Vēlēšanu likuma 52.panta otrās daļas 1.punkts).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likuma 45.^{3}panta 2.punktu un 52.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. D/ pieteikumu.

Noraidīt /pers. F/pieteikumu.

Noraidīt /pers. E/pieteikumu.

Atcelt Ķekavas novada vēlēšanu komisijas 2017.gada 4.jūnija lēmumu par 2017.gada 3.jūnija Ķekavas novada domes vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu un uzdot Centrālajai vēlēšanu komisijai izsludināt atkārtotu balsošanu Ķekavas novada 785.vēlēšanu iecirknī.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Juhņeviča-Knoka

Tiesneses S.Gintere

S.Liniņa